UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

21 päivänä heinäkuuta 2011 *

Asiassa C-325/09,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 4.8.2009 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.8.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Secretary of State for Work and Pensions

vastaan

Maria Dias,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit D. Šváby, R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), G. Arestis ja J. Malenovský,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.12.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Maria Dias, edustajanaan barrister A. Berry, solicitor J. Borreron valtuuttamana,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Ossowski, avustajanaan barrister K. Smith,

– Tanskan hallitus, asiamiehenään B. Weis Fogh,

– Portugalin hallitus, asiamiehenään L. Fernandes,

– Euroopan komissio, asiamiehinään D. Maidani ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.2.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77 ja oikaisut EUVL L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34) 16 artiklan tulkintaa kyseisen direktiivin täytäntöönpanopäivää edeltäneen oleskelun osalta ja jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 15.10.1968 annetun neuvoston direktiivin 68/360/ETY (EYVL L 257, s. 13) tulkintaa tämän viimeksi mainitun direktiivin mukaisesti annettujen oleskelulupien osalta.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Secretary of State for Work and Pensions (työ- ja eläkeasiain ministeri) ja Maria Dias ja joka koskee tämän viimeksi mainitun oikeutta tulotukeen (”income support”).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 68/360

3 Direktiivin 68/360 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä alueellaan oleskeluoikeus [kyseisten valtioiden kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen, joihin sovelletaan työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) ja] jotka voivat esittää 3 kohdassa luetellut asiakirjat.

2. Todisteeksi oleskeluoikeudesta on annettava asiakirja nimeltä ’ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa’. Siinä on oltava maininta siitä, että se on annettu soveltaen asetusta – – N:o 1612/68 ja jäsenvaltioiden toimenpiteitä tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi. Maininnan teksti on tämän direktiivin liitteessä.

3. ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskeluluvan antamiseksi jäsenvaltiot voivat vaatia ainoastaan seuraavien asiakirjojen esittämistä:

– työntekijältä:

a) maahantuloasiakirja;

b) työnantajalta saatu vahvistus työhönotosta tai työpaikkatodistus;

– –”

4 Kyseisen direktiivin 6 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Oleskeluluvan:

a) on oltava voimassa sen myöntäneen jäsenvaltion koko alueella;

b) on oltava voimassa vähintään viisi vuotta antopäivästä ja ilman eri toimenpiteitä uudistettavissa.

2. Kuutta perättäistä kuukautta lyhyemmät muualla asumisen jaksot sekä asevelvollisuuden suorittamisesta johtuva poissaolo eivät saa vaikuttaa oleskeluluvan voimassaoloon.

3. Jos työntekijä on vastaanottavassa jäsenvaltiossa toimivan työnantajan tai palveluja tarjoavan henkilön palveluksessa yli kolme kuukautta, mutta enintään yhden vuoden, tuon valtion on myönnettävä hänelle tilapäinen oleskelulupa, jonka voimassaoloaika voidaan rajoittaa arvioidun työssäoloajan pituiseksi.

Jollei 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa toisin säädetä, tilapäinen oleskelulupa on myönnettävä yli kolme kuukautta työssä olevalle kausityöntekijälle. Työskentelyajan pituuden on käytävä ilmi 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista asiakirjoista."

5 Saman direktiivin 7 artiklassa säädettiin seuraavaa:

"1. Voimassa olevaa oleskelulupaa ei saa peruuttaa työntekijältä pelkästään siitä syystä, että hän sairaudesta tai tapaturmasta johtuvan tilapäisen työkyvyttömyyden vuoksi ei enää ole työssä tai että hän itsestään riippumattomasta syystä on työttömänä, ja kun toimivaltainen työnvälitysviranomainen asianmukaisesti vahvistaa tämän.

2. Kun oleskelulupa uudistetaan ensimmäisen kerran, oleskeluaikaa voidaan rajoittaa, ei kuitenkaan lyhyemmäksi ajaksi kuin 12 kuukaudeksi, jos työntekijä on itsestään riippumattomasta syystä ollut työttömänä jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti yli 12 kuukautta."

6 Direktiivin 68/360 liitteessä, jonka otsikkona oli ”4 artiklan 2 kohdassa säädetty mainin-ta”, todettiin seuraavaa:

”Tämä lupa on myönnetty soveltaen Euroopan yhteisöjen neuvoston 15 päivänä lokakuuta 1968 antamaa asetusta (ETY) N:o 1612/68 ja toimenpiteitä 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin täytäntöön panemiseksi.

Edellä mainitussa asetuksessa olevien säännösten mukaisesti tämän luvan haltijalla on oikeus ottaa vastaan palkattua työtä – – alueella samoin edellytyksin kuin – – työntekijät.”

Direktiivi 90/364/ETY

7 Oleskeluoikeudesta 28.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/364/ETY (EYVL L 180, s. 26) 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on myönnettävä oleskeluoikeus sellaisille jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla ei tätä oikeutta ole yhteisön oikeuden muiden säännösten perusteella, sekä heidän 2 kohdassa tarkoitetuille perheenjäsenilleen, edellyttäen, että he itse ja heidän perheenjäsenensä kuuluvat sairausvakuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja että heillä on riittävästi tuloja ja varoja, niin, että he eivät oleskeluaikanaan joudu turvautumaan vastaanottavan maan sosiaalihuoltojärjestelmään.”

8 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Oleskeluoikeus on vahvistettava myöntämällä asiakirja nimeltä ’ETY:n jäsenvaltion kansalaisen oleskelulupa’, jonka voimassaoloaika voidaan rajoittaa viideksi vuodeksi ja joka voidaan uudistaa. Jäsenvaltiot voivat, jos ne pitävät sitä tarpeellisena, kuitenkin vaatia luvan uudistamista kahden ensimmäisen vuoden oleskelun jälkeen. Jos perheenjäsen ei ole jäsenvaltion kansalainen, hänelle on annettava oleskeluun oikeuttava asiakirja, jonka on oltava yhtäläisesti voimassa kuin häntä huoltavalle kansalaiselle annettu asiakirja.

Oleskeluluvan tai vastaavan asiakirjan antamista varten jäsenvaltio saa vaatia luvan hakijalta vain voimassa olevan henkilötodistuksen tai passin sekä todistuksen siitä, että hän täyttää 1 artiklan mukaiset edellytykset.

2. Direktiivin 68/360/ETY 2 ja 3 artiklaa ja 6 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 2 kohtaa sekä 9 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin tämän direktiivin edunsaajiin.

– –

Jäsenvaltiot saavat poiketa tämän direktiivin säännöksistä ainoastaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä kansanterveyden perusteella. – –”

9 Saman direktiivin 3 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Oleskeluoikeuden on oltava voimassa niin kauan kuin edunsaaja täyttää 1 artiklassa olevat edellytykset.”

Direktiivi 2004/38

10 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan 17 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Niille unionin kansalaisille, jotka ovat päättäneet asettua pitkäksi aikaa vastaanottavaan jäsenvaltioon, annettava pysyvä oleskeluoikeus vahvistaisi tunnetta unionin kansalaisuudesta ja on keskeinen tekijä unionin perustavoitteisiin kuuluvan sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamisessa. Tätä varten olisi säädettävä, että kaikki unionin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä saavat oikeuden pysyvään oleskeluun oleskeltuaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan tämän direktiivin ehtojen mukaisesti ilman, että heihin on kohdistettu karkottamistoimenpidettä.”

11 Direktiivin III luku, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeus”, sisältää direktiivin 6–15 artiklan.

12 Kyseisessä 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus oleskella enintään kolme kuukautta”, säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella enintään kolmen kuukauden ajan ilman muita edellytyksiä tai muodollisuuksia kuin se, että heillä on oltava voimassa oleva henkilökortti tai passi.

2. Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan myös perheenjäseniin, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, joilla on voimassa oleva passi ja jotka tulevat unionin kansalaisen mukana tai seuraavat häntä myöhemmin."

13 Direktiivin 2004/38 7 artiklassa, jonka otsikko on "Oikeus oleskella yli kolme kuukautta", säädetään seuraavaa:

"1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

a) jos he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

b) jos heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

c) – jos he ovat kirjoittautuneet yksityiseen tai julkiseen laitokseen, jonka vastaanottava jäsenvaltio on hyväksynyt tai jota se rahoittaa lainsäädäntönsä tai hallinnollisen käytäntönsä mukaisesti, pääasiallisena tarkoituksenaan osallistua koulutukseen, ammattikoulutus mukaan lukien, ja

– jos heillä on kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja he osoittavat asiaankuuluvalle kansalliselle viranomaiselle vakuutuksella tai muulla vastaavalla valitsemallaan tavalla, että heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle; tai

d) jos he ovat a, b tai c alakohdassa tarkoitetut edellytykset täyttävän unionin kansalaisen mukana matkustavia tai häntä myöhemmin seuraavia perheenjäseniä.

2. Edellä 1 kohdassa säädetty oleskeluoikeus koskee myös perheenjäseniä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia ja jotka tulevat unionin kansalaisen mukana vastaanottavaan jäsenvaltioon tai seuraavat häntä sinne myöhemmin, edellyttäen, että kyseinen unionin kansalainen täyttää 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetut edellytykset.

3. Sovellettaessa 1 kohdan a alakohtaa unionin kansalainen, joka ei enää ole työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, säilyttää työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan aseman

a) jos hän joutuu tilapäisesti työkyvyttömäksi sairauden tai tapaturman vuoksi;

b) jos hän yli vuoden työskenneltyään joutuu asianmukaisesti rekisteröidyksi työttömäksi tahtomattaan ja ilmoittautuu työnhakijaksi asianomaiseen työvoimatoimistoon;

c) jos hän alle vuoden kestäneen määräaikaisen työsuhteen päätyttyä tai kahdentoista ensimmäisen kuukauden aikana joutuu asianmukaisesti rekisteröidyksi työttömäksi tahtomattaan ja ilmoittautuu työnhakijaksi asianomaiseen työvoimatoimistoon. Tällöin hän säilyttää työntekijän asemansa vähintään kuuden kuukauden ajan;

d) jos hän aloittaa ammatillisen koulutuksen. Työntekijän aseman säilyttäminen edellyttää, että ammatillinen koulutus liittyy asianomaisen henkilön aiempaan työskentelyyn, paitsi jos henkilö on työttömänä tahtomattaan.

4. Edellä 1 kohdan d alakohdasta ja 2 kohdasta poiketen vain aviopuolisolla, 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla rekisteröidyllä kumppanilla ja riippuvaisilla lapsilla on oleskeluoikeus 1 kohdan c alakohdassa säädetyt edellytykset täyttävän unionin kansalaisen perheenjäseninä. Edellä 3 artiklan 2 kohtaa sovelletaan kyseisestä kansalaisesta riippuvaisiin sukulaisiin suoraan takenevassa polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai rekisteröidyn kumppanin vastaavanlaisiin sukulaisiin."

14 Direktiivin 2004/38 IV luvussa, jonka otsikko on "Pysyvä oleskeluoikeus", olevassa 16 artiklassa, jonka otsikko on "Unionin kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä sovellettava yleissääntö", säädetään seuraavaa:

"1. Unionin kansalaisilla, jotka ovat oleskelleet laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun sen alueella. Tämä oikeus ei riipu III luvussa säädetyistä edellytyksistä.

2. Edellä 1 kohdan säännöksiä sovelletaan myös perheenjäseniin, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia ja jotka ovat oleskelleet vastaanottavassa jäsenvaltiossa unionin kansalaisen kanssa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta.

3. Oleskelun yhtäjaksoisuuteen eivät vaikuta tilapäiset poissaolot, jotka eivät ylitä yhteensä kuutta kuukautta vuodessa, eivätkä pitemmät poissaolot asevelvollisuuden suorittamista varten eikä yksi enintään 12 peräkkäisen kuukauden poissaolo tärkeästä

syystä, kuten raskauden ja synnytyksen, vakavan sairauden, opiskelun tai ammatillisen koulutuksen tai työtehtäviä varten toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan alueelle tapahtuvan siirron vuoksi.

4. Kun oikeus pysyvään oleskeluun on saatu, se voidaan menettää ainoastaan olemalla vastaanottavan jäsenvaltion alueelta poissa yhtäjaksoisesti yli kaksi vuotta."

15 Direktiivin 2004/38 38 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kumotaan asetuksen (ETY) N:o 1612/68 10 ja 11 artikla 30 päivästä huhtikuuta 2006.

2. Kumotaan direktiivit 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY 30 päivästä huhtikuuta 2006.

3. Kumottuihin säännöksiin tehtyjä viittauksia pidetään tähän direktiiviin tehtyinä."

16 Kuten direktiivin 2004/38 40 artiklan 1 kohdan ensimmäisestä alakohdasta ilmenee, jäsenvaltioiden oli saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 30.4.2006.

Kansallinen oikeus

17 Sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista vuonna 1992 annettu laki (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) ja tulotuesta vuonna 1987 annettu (yleinen) asetus (Income Support (General) Regulations 1987) muodostavat säännöstön, jota sovelletaan tulotukeen.

18 Tulotuki on varoista riippuva etuus eri henkilöryhmille. Etuuden saamisen edellytyksenä on muun muassa se, etteivät tulot ylitä asetettua ”sovellettavaa määrää”, joka voidaan määrätä nollaksi; tämä tarkoittaa käytännössä, ettei kyseisessä tapauksessa myönnetä mitään etuutta.

19 Sovellettava määrä on ”ulkomailta tulevan henkilön” osalta nolla, ja tällainen henkilö määritellään ”hakijaksi, joka ei asu vakinaisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Kanaalisaarilla, Mansaarella tai Irlannin tasavallassa”. Tulotukea vaativan henkilön voidaan katsoa asuvan vakinaisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Kanaalisaarilla, Mansaarella tai Irlannin tasavallassa vain, jos hänellä on ”oleskeluoikeus”.

20 ”Oleskeluoikeutta”, jonka nojalla voidaan vaatia tulotukea, ei ole nimenomaisesti määritelty. Vuoden 2004 toukokuusta lähtien kansallisessa oikeudessa on pyritty rajoittamaan kyseisen etuuden maksamista, jotteivät tietyt henkilöt muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi sosiaalihuoltojärjestelmälle.

21 Siten Euroopan unionin kansalaisten osalta tietyt oleskeluoikeudet, kuten direktiivin 2004/38 6 artiklan mukaisesti myönnetty oleskeluoikeus, on suljettu pois eivätkä ne siis mahdollista tulotuen maksamista. Muiden henkilöryhmien osalta on sitä vastoin niin, että samassa direktiivissä tarkoitettuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia – mukaan luettuina ne, joilla säilyy tällainen asema direktiivin 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti – sekä kyseisessä direktiivissä tarkoitettuja perheenjäseniä ei pidetä tulotuen kannalta ”ulkomailta tulevina henkilöinä”, joten heillä on oikeus saada kyseistä tukea.

22 Yleisesti katsotaan, että direktiivin 2004/38 16 artiklassa säädetty pysyvä oleskeluoikeus on tulotuen saamisen mahdollistava oleskeluoikeus.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

23 Dias on Portugalin kansalainen, joka tuli Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vuoden 1998 tammikuussa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan hänen oleskelunsa jakaantuu seuraaviin viiteen jaksoon (jäljempänä ensimmäinen, toinen, kolmas, neljäs ja viides jakso):

– tammikuusta 1998 kesään 2002: työssä

– kesästä 2002 17. päivään huhtikuuta 2003: äitiyslomalla

– 18.4.2003–25.4.2004: ei työssä

– 26.4.2004–23.3.2007: työssä ja

– 24.3.2007 lähtien: ei työssä.

24 Home Office antoi 13.5.2000 Diasille oleskeluluvan, joka vastasi direktiivin 68/360 4 artiklassa säädettyä oleskeluoikeutta. Luvassa oli kyseisen direktiivin liitteen mukaiset maininnat. Lisäksi siinä ilmoitettiin sen voimassaoloajaksi 13.5.2000–13.5.2005 ja todettiin, että ”tämän luvan voimassaolo on määräaika oleskelullenne Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tätä määräaikaa sovelletaan, jollei sitä korvata muulla määräajalla, kuhunkin myöhempään maahantulolupaan, jonka voitte saada oltuanne poissa Yhdistyneestä kuningaskunnasta tämän luvan voimassaoloaikana”.

25 Vuoden 2007 maaliskuun lopussa Dias haki tulotukea.

26 Social Security Commissioner (sosiaaliturvaviranomainen, jäljempänä Commissioner) katsoi, että koska Diasilla ei enää kyseisenä päivänä ollut direktiivissä 2004/38 tarkoitetun työntekijän asemaa, hän saattoi vaatia tulotukea vain kyseisen direktiivin 16 artiklaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden haltijana. Commissionerin mukaan kyseiseen oleskeluoikeuteen voitiin vedota vasta sen päivän jälkeen, jolloin direktiivi 2004/38 pantiin täytäntöön Yhdistyneessä kuningaskunnassa, eli 30.4.2006 lähtien.

27 Commissionerin mukaan Dias ei ollut unionin oikeudessa tarkoitettu työntekijä myöskään Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleskelunsa kolmantena jaksona, joten hän ei voinut pysyvän oleskeluoikeuden saamiseksi lisätä kyseistä jaksoa sellaisenaan ensimmäiseen ja toiseen oleskelujaksoon eikä myöskään neljänteen jaksoon.

28 Commissionerin mielestä Diasin oleskelua Yhdistyneessä kuningaskunnassa kolmantena jaksona voitiin kuitenkin pitää pysyvän oleskeluoikeuden saamisen kannalta pätevänä oleskeluna joko hänelle annetun oleskeluluvan perusteella tai EY 18 artiklan nojalla.

29 Näin ollen Commissioner päätti myöntää Diasille tulotukea.

30 Secretary of State for Work and Pensions on riitauttanut Commissionerin päätöksen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

31 Kyseisen tuomioistuimen mukaan Commissionerin päätös perustuu oletukseen, jonka mukaan direktiivin 2004/38 16 artiklassa säädetyn pysyvän oleskeluoikeuden kannalta ei voida ottaa huomioon oleskelujaksoja, jotka päättyivät ennen 30.4.2006, jolloin kyseinen direktiivi pantiin täytäntöön Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin puolestaan katsoo, että kyseiset jaksot voidaan ottaa huomioon mainitun oleskeluoikeuden määrittämiseksi. Se kuitenkin toteaa, että koska tämä kysymys oli sen esittämän ennakkoratkaisupyynnön kohteena asiassa C-162/09, Lassal, jossa annettiin tuomio 7.10.2010 (Kok., s. I-9217), se ei pitänyt tarpeellisena saman kysymyksen esittämistä uudelleen unionin tuomioistuimelle.

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa Commissionerin oletuksen perusteella Commissionerin tavoin, ettei Diasia voitu pitää unionin oikeudessa tarkoitettuna työntekijänä hänen Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleskelunsa kolmantena jaksona. Kyseinen tuomioistuin katsoo sitä vastoin, ettei Dias voinut mainittuna jaksona saada direktiivin 2004/38 16 artiklaan perustuvaa oleskeluoikeutta pelkän hänelle annetun oleskeluluvan perusteella. Sama tuomioistuin toteaa lopuksi, että Diasin oleskelua kyseisenä jaksona voitiin pitää pysyvän oleskeluoikeuden määrittämisen kannalta pätevänä oleskeluna pelkän EY 18 artiklan nojalla, mikäli direktiivin 2004/38 16 artiklassa todettaisiin olevan aukko siltä osin kuin kyse on täyttyneistä oleskelujaksoista ennen päivää, jona kyseinen direktiivi saatettiin osaksi jäsenvaltioiden oikeusjärjestystä.

33 Tässä tilanteessa Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Jos Euroopan unionin kansalainen, joka oleskelee jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän ei ole, oli ennen direktiivin 2004/38 – – täytäntöönpanoa direktiivin 68/360 – – 4 artiklan 2 kohdan nojalla pätevästi annetun oleskeluluvan haltija mutta oli luvan voimassaoloaikana tietyn ajan omasta tahdostaan työttömänä, ei ollut itsenäisesti toimeentuleva eikä täyttänyt kyseisen luvan antamisedellytyksiä, pysyikö tällainen henkilö pelkästään sen takia, että hänellä oli kyseinen lupa, mainittuna jaksona henkilönä, joka ’oleskeli laillisesti’ vastaanottavassa jäsenvaltiossa, saadakseen myöhemmin pysyvän oleskeluoikeuden direktiivin 2004/38 – – 16 artiklan 1 kohdan nojalla?

2) Jos viiden vuoden yhtäjaksoinen oleskelu [vastaanottavan jäsenvaltion alueella] työntekijänä ennen 30.4.2006 ei täytä direktiivin 2004/38 – – 16 artiklan 1 kohdalla luodun pysyvän oleskeluoikeuden syntymisen edellytyksiä, synnyttääkö tällainen yhtäjaksoinen oleskelu työntekijänä pysyvän oleskeluoikeuden suoraan

[EY] 18 artiklan 1 kohdan nojalla sillä perusteella, että kyseisessä direktiivissä on aukko?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset asiassa Lassal annetun tuomion vaikutuksesta pääasiaan

34 Kuten tämän tuomion 31 kohdassa todettiin, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykset perustuvat Commissionerin oletukseen, jonka mukaan on niin, että koska Diasin oleskelujaksot Yhdistyneessä kuningaskunnassa päättyivät ennen päivää, jolloin direktiivi 2004/38 pantiin täytäntöön kyseisessä jäsenvaltiossa, eli ennen 30.4.2006, niitä ei voida ottaa huomioon tarkasteltaessa mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetyn pysyvän oleskeluoikeuden saamista. Kyseinen tuomioistuin pitää tällaista oletusta virheellisenä muttei kuitenkaan ole katsonut tarpeelliseksi esittää siitä uutta kysymystä unionin tuomioistuimelle, koska tällainen kysymys oli jo saman tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön kohteena edellä mainitussa asiassa Lassal.

35 Unionin tuomioistuin totesi kyseisessä asiassa Lassal antamassaan tuomiossa yhtäältä, että sellaiset viiden vuoden yhtäjaksoisen oleskelun jaksot, jotka olivat täyttyneet ennen direktiivin 2004/38 täytäntöönpanopäivää 30.4.2006 ennen tätä päivää annettujen unionin säädösten mukaisesti, on otettava huomioon tarkasteltaessa kyseisen direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista, ja toisaalta, että yhtäjaksoisesti alle kaksi vuotta kestäneet, päivämäärää 30.4.2006

edeltäneet ja ennen tätä päivää yhtäjaksoisesti viisi vuotta kestänyttä laillista oleskelua seuranneet poissaolot vastaanottavasta jäsenvaltiosta eivät vaikuta direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen.

36 Tämän seurauksena oletus, johon ennakkoratkaisukysymykset perustuvat, on virheellinen, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on perustellusti todennut, joten nämä kysymykset on tutkittava edellä mainitussa asiassa Lassal annetun tuomion valossa.

37 Tässä yhteydessä on huomattava yhtäältä, kuten tämän tuomion 23 kohdasta ilmenee, että Dias oleskeli Yhdistyneessä kuningaskunnassa tammikuusta 1998 17. päivään huhtikuuta 2003 (hänen oleskelunsa ensimmäinen ja toinen jakso) tuolloin voimassa olleissa unionin säädöksissä tarkoitettuna työntekijänä.

38 On siis todettava, että Dias oli oleskellut Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhtäjaksoisesti viisi vuotta ennen 30.4.2006, jolloin direktiivi 2004/38 pantiin täytäntöön kyseisessä jäsenvaltiossa, ennen tätä päivää voimassa olleiden unionin säädösten mukaisesti ja että mainittu jakso on otettava huomioon tarkasteltaessa kyseisen direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista.

39 Toisaalta Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleskelunsa kolmantena jaksona eli 18.4.2003–25.4.2004 Dias oli omasta tahdostaan työttömänä eikä hänellä siis ollut tuolloin voimassa olleissa unionin säädöksissä tarkoitetun työntekijän asemaa. Hän oli sitä vastoin saanut uudelleen tällaisen aseman oleskelunsa neljäntenä jaksona eli 26.4.2004–23.3.2007. Lisäksi kolmantena jaksona Diasilla oli edelleen oleskelulupa, joka hänelle oli 13.5.2000 pätevästi annettu hänen työntekijän asemansa perusteella direktiivin 68/360 nojalla siitä huolimatta, ettei hän mainittuna jaksona täyttänyt

unionin oikeuden eikä myöskään kansallisen oikeuden mukaisia oleskeluoikeuden saamisen edellytyksiä.

40 Koska direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohdassa säädetty pysyvä oleskeluoikeus voidaan saada vasta 30.4.2006 lähtien (em. asia Lassal, tuomion 38 kohta), on kysyttävä, miten sellainen oleskelujakso kuin 18.4.2003–25.4.2004 eli Diasin Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleskelun kolmas jakso vaikuttaa mainittuun säännökseen perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen.

41 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykset on siis edellä mainitussa asiassa Lassal annetun tuomion valossa muotoiltava uudelleen siten, että kansallinen tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti sitä, voivatko unionin kansalaisen vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelun sellaiset jaksot, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ja jotka edelsivät päivämäärää 30.4.2006 ja seurasivat ennen tätä päivää täyttynyttä viiden vuoden yhtäjaksoisen laillisen oleskelun jaksoa, vaikuttaa direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on ne asiassa Lassal antamansa tuomion valossa muotoillut uudelleen

42 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksiin vastaamiseksi, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on ne muotoillut uudelleen, on tutkittava ensinnäkin, voidaanko unionin kansalaisen vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelun sellaisia jaksoja, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa

ilman, että tämän luvan haltija täytti minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytyksiä, pitää lainmukaisesti täyttyneinä tarkasteltaessa direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista.

43 Tässä yhteydessä on muistutettava, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että sellaiset viiden vuoden yhtäjaksoisen oleskelun jaksot, jotka olivat täyttyneet ennen direktiivin 2004/38 täytäntöönpanopäivää ennen tätä päivää annettujen unionin säädösten mukaisesti, on otettava huomioon tarkasteltaessa kyseisen direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista (em. asia Lassal, tuomion 40 ja 59 kohta).

44 Koska Diasin Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleskelun kolmas jakso perustui vain siihen, että hänellä oli direktiivin 68/360 mukaisesti annettu oleskelulupa, nyt käsiteltävä asia edellyttää sen tutkimista, olivatko kyseiset oleskeluluvat luonteeltaan oikeuksia toteavia vai niitä luovia.

45 Dias väittää tästä, että vastaanottavan jäsenvaltion hallituksen antama oleskelulupa, jota se ei peruuttanut, vaikka sillä oli siihen mahdollisuus, antoi hänelle oleskeluoikeuden koko kyseisen luvan voimassaoloajaksi. Hän toteaa, että koska direktiivissä 68/360 ei ollut mitään direktiivin 90/364 3 artiklaa vastaavaa säännöstä, direktiivin 68/360 nojalla tunnustettu ja oleskeluluvan antamisella osoitettu oleskeluoikeus pysyi voimassa kyseisen luvan voimassaolon päättymiseen tai luvan peruuttamiseen saakka siitä riippumatta, että luvan haltija lakkasi täyttämästä oleskelun edellytyksiä.

46 Yhdistyneen kuningaskunnan ja Tanskan hallitukset sekä Euroopan komissio sitä vastoin katsovat, että direktiivin 68/360 nojalla annetulla oleskeluluvalla oli puhtaasti toteava arvo eikä sillä luotu mitään oleskeluoikeutta.

47 Diasin väitettä ei voida hyväksyä.

48 On nimittäin niin, kuten oikeuskäytännössä on jo useaan otteeseen todettu, että jäsenvaltion kansalaisten oikeus saapua toisen jäsenvaltion alueelle ja oleskella siellä EY:n perustamissopimuksessa esitetyissä tarkoituksissa on suoraan perustamissopimuksella tai kulloisenkin tapauksen mukaan mainitun sopimuksen täytäntöön panemiseksi annetuilla säännöksillä annettu oikeus. Oleskeluluvan antamista jäsenvaltion kansalaiselle ei ole pidettävä oikeuksia luovana toimena vaan sellaisena jäsenvaltion toimena, jolla on tarkoitus todeta, millaisessa asemassa toisen jäsenvaltion kansalainen on unionin oikeussääntöjen perusteella (ks. asia C-408/03, komissio v. Belgia, tuomio 23.3.2006, Kok., s. I-2647, 62 ja 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Unionin tuomioistuimen mukaan oleskeluluvat ovat luonteeltaan oikeuksia toteavia eivätkä niitä luovia siitä riippumatta, että lupa on annettu direktiivin 68/360 tai direktiivin 90/364 säännösten nojalla (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Belgia, tuomion 65 kohta).

50 Tästä seuraa, että direktiivien 90/364 ja 68/360 säännösten välisillä eroilla ei voida perustella väitettä, jonka mukaan viimeksi mainitun direktiivin nojalla annetut oleskeluluvat olisivat tämän tuomion 48 kohdassa mainitun periaatteen vastaisesti voineet luoda oikeuksia oleskeluluvan haltijoille.

51 Lisäksi on huomattava, että direktiivin 90/364 3 artiklassa ei viitattu oleskeluoikeuden toteamiseksi annettuun oleskelulupaan vaan oleskeluoikeuteen sellaisenaan sekä säädettyihin oleskeluoikeuden myöntämisedellytyksiin. Kyseisen säännöksen perusteella ei siis voida päätellä mitään direktiivin 90/364 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun oleskeluluvan luonteesta eikä sitäkään suuremmalla syyllä direktiivin 68/360 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun oleskeluluvan luonteesta.

52 Lisäksi se ainoa direktiivin 68/360 säännös, jossa viitattiin oleskeluluvan peruuttamiseen, eli direktiivin 7 artiklan 1 kohta, vahvistaa oleskeluluvan ja kyseisellä kansalaisella jo ennen kyseistä lupaa olleen oleskeluoikeuden välisen olennaisen yhteyden. Kuten työntekijä ei menettänyt oleskeluoikeutta eikä myöskään itse työntekijän asemaa pelkästään siksi, ettei hän ollut enää työssä joko sairaudesta tai tapaturmasta johtuneen tilapäisen työkyvyttömyyden takia tai itsestään riippumattomasta syystä johtuneen ja toimivaltaisen työnvälitysviranomaisen asianmukaisesti vahvistaman työttömyyden takia, kyseisen säännöksen nojalla ei nimittäin myöskään voitu peruuttaa tällaisessa tilanteessa olleen työntekijän voimassa ollutta oleskelulupaa.

53 On kyllä totta, että siltä osin kuin kyse on oleskelulupien toteavasta luonteesta unionin tuomioistuin on lausunut vain tilanteista, joissa tällaista lupaa ei ollut annettu, vaikka kyseessä ollut unionin kansalainen täytti edellytykset oleskellakseen vastaanottavassa jäsenvaltiossa unionin oikeuden mukaisesti.

54 Kuten tämän tuomion 48–52 kohdassa todettiin, oleskelulupien toteava luonne kuitenkin tarkoittaa, että kyseisillä luvilla vain osoitetaan oikeus, joka jo on voimassa. Näin ollen tällainen luonne on esteenä paitsi sille, että unionin kansalaisen oleskelua pidetään unionin oikeudessa tarkoitetulla tavalla lainvastaisena pelkästään siksi, ettei hänellä ole oleskelulupaa, myös sille, että unionin kansalaisen oleskelua pidetään unionin oikeudessa tarkoitetulla tavalla lainmukaisena pelkästään siksi, että oleskelulupa on annettu hänelle pätevästi.

55 On siis todettava, että ennen 30.4.2006 täyttyneitä oleskelujaksoja, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ei voida pitää lainmukaisesti täyttyneinä tarkasteltaessa direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista.

56 Tämän toteamuksen valossa ennakkoratkaisukysymykset, sellaisina kuin unionin tuomioistuin ne muotoili uudelleen tämän tuomion 41 kohdassa, edellyttävät toiseksi sen tutkimista, miten tällaiset päivämäärää 30.4.2006 edeltäneet ja ennen tätä päivää yhtäjaksoisesti viisi vuotta kestänyttä laillista oleskelua seuranneet oleskelujaksot vaikuttavat mainitun pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen.

57 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 2004/38 16 artiklassa säädetty pysyvä oleskeluoikeus voidaan saada vasta 30.4.2006 lähtien, kuten tämän tuomion 40 kohdassa todettiin. On siis niin, että toisin kuin mainitusta päivästä alkaen täyttyneet viiden vuoden yhtäjaksoisen laillisen oleskelun jaksot, jotka antavat heti täytyttyään unionin kansalaisille pysyvän oleskeluoikeuden, ennen kyseistä päivää täyttyneet ajanjaksot eivät mahdollista heille tällaista oleskeluoikeutta ennen 30.4.2006.

58 Koska unionin kansalaisen vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelun sellaisia jaksoja, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ei voida pitää lainmukaisesti täyttyneinä tarkasteltaessa direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista, on kysyttävä, miten päivämäärää 30.4.2006 edeltänyt ja ennen tätä päivää jo täyttynyttä viiden vuoden yhtäjaksoista laillista oleskelua seurannut oleskelujakso vaikuttaa kyseisen oleskeluoikeuden saamiseen.

59 Tästä on huomattava ensinnäkin, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että direktiivin 2004/38 16 artiklan 4 kohta koskee pysyvän oleskeluoikeuden menettämistä sen perusteella, että poissaolo vastaanottavasta jäsenvaltiosta on kestänyt yhtäjaksoisesti yli kaksi vuotta, ja että tällainen menetys on perusteltu siitä syystä, että kyseisen poissaolon jälkeen yhteys vastaanottavaan jäsenvaltioon on hölytynyt (em. asia Lassal, tuomion 55 kohta).

60 Toiseksi unionin tuomioistuin on todennut myös, että kyseistä säännöstä voidaan soveltaa riippumatta siitä, onko kyse päivämäärää 30.4.2006 ennen vai sen jälkeen täyttyneistä oleskelujaksoista, koska siltä osin kuin direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohdassa säädetyn pysyvän oleskeluoikeuden saamisen kannalta on otettava huomioon ennen kyseistä päivää täyttyneet viiden vuoden oleskelujaksot, kyseisen artiklan 4 kohdan jättäminen soveltamatta kyseisiin ajanjaksoihin tarkoittaisi sitä, että jäsenvaltiot joutuisivat myöntämään mainitun pysyvän oleskeluoikeuden silloinkin, kun kyse on sellaisista merkittävistä poissaoloista, jotka kyseenalaistavat kyseessä olevan henkilön ja vastaanottavan jäsenvaltion välisen yhteyden (em. asia Lassal, tuomion 56 kohta).

61 Lopuksi unionin tuomioistuin on päätellyt tästä, että direktiivin 2004/38 16 artiklan 4 kohdan soveltaminen ennen 30.4.2006 täyttyneisiin viiden vuoden yhtäjaksoisen laillisen oleskelun jaksoihin tarkoittaa erityisesti sitä, että yhtäjaksoisesti alle kaksi vuotta kestäneet, kyseisiä jaksoja seuranneet mutta mainittua päivää edeltäneet poissaolot vastaanottavasta jäsenvaltiosta eivät voi vaikuttaa yhteyteen, joka liittyy kyseessä olevan unionin kansalaisen kotoutumiseen, joten kyseiset poissaolot eivät voi vaikuttaa mainitun 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen (em. asia Lassal, tuomion 57 ja 58 kohta).

62 Tällaista päättelyä on sovellettava analogisesti myös oleskelujaksoihin, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ja jotka edelsivät

päivämäärää 30.4.2006 ja seurasivat ennen tätä päivää täyttynyttä viiden vuoden yhtäjaksoista laillista oleskelua.

63 On nimittäin niin, että vaikka direktiivin 2004/38 16 artiklan 4 kohdassa viitataan vain poissaoloihin vastaanottavasta jäsenvaltiosta, kysymys asianomaisen henkilön ja kyseisen jäsenvaltion välisestä kotoutumista koskevasta yhteydestä tulee esille myös sellaisen kansalaisen tapauksessa, joka viiden vuoden yhtäjaksoisen laillisen oleskelujakson jälkeen päättää jäädä kyseiseen jäsenvaltioon, vaikkei hänellä ole oleskeluoikeutta.

64 Tästä on huomattava, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 106 ja 107 kohdassa, että kotoutuminen, joka on direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohdassa säädetyn pysyvän oleskeluoikeuden saamisen lähtökohtana, perustuu paitsi alueellisiin ja ajallisiin tekijöihin myös laadullisiin tekijöihin, jotka koskevat kotoutumisastetta vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

65 Tästä seuraa siis toisiinsa rinnastettavien tilanteiden osalta, että direktiivin 2004/38 16 artiklan 4 kohdassa mainittua sääntöä on sovellettava analogisesti myös vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelun sellaisiin jaksoihin, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ja jotka edelsivät päivämäärää 30.4.2006 ja seurasivat ennen tätä päivää täyttynyttä viiden vuoden yhtäjaksoista laillista oleskelua.

66 Näin ollen yhtäjaksoisesti alle kaksi vuotta kestäneet ajanjaksot, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ja jotka edelsivät päivämäärää 30.4.2006 ja seurasivat ennen tätä päivää täyttynyttä viiden vuoden yhtäjaksoista

laillista oleskelua, eivät voi vaikuttaa direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen.

67 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 ja 4 kohtaa on tulkittava siten, että

– ennen 30.4.2006 täyttyneitä oleskelujaksoja, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ei voida pitää lainmukaisesti täyttyneinä tarkasteltaessa direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista, ja

– yhtäjaksoisesti alle kaksi vuotta kestäneet oleskelujaksot, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ja jotka edelsivät päivämäärää 30.4.2006 ja seurasivat ennen tätä päivää täyttynyttä viiden vuoden yhtäjaksoista laillista oleskelua, eivät voi vaikuttaa direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen.

Oikeudenkäyntikulut

68 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 16 artiklan 1 ja 4 kohtaa on tulkittava siten, että

– **ennen 30.4.2006 täyttyneitä oleskelujaksoja, joiden ainoana perustana oli jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 15.10.1968 annetun neuvoston direktiivin 68/360/ETY nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että minkään oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ei voida pitää lainmukaisesti täyttyneinä tarkasteltaessa direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamista, ja**

– **yhtäjaksoisesti alle kaksi vuotta kestäneet oleskelujaksot, joiden ainoana perustana oli direktiivin 68/360 nojalla pätevästi annettu oleskelulupa ilman, että oleskeluoikeuden saamisen edellytykset täyttyivät, ja jotka edelsivät päivämäärää 30.4.2006 ja seurasivat ennen tätä päivää täyttynyttä viiden vuoden yhtäjaksoista laillista oleskelua, eivät voi vaikuttaa direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden saamiseen.**

Allekirjoitukset